

Cinsel Taciz'i Önleme Politikası Belgesi

Mail : info@cisst.org.tr

Website : www.cisst.com.tr

1. AMAÇ VE KAPSAM

Bu belge 03.01.2018 tarihli Yönetim Kurulu Toplantısı kararı uyarınca, kurum içinde oluşabilecek toplumsal cinsiyet temelli her türlü eşitsizlik, ayrımcılık ve şiddete karşı önlem amacıyla oluşturulmuştur. Dolaysız olarak faaliyet gösterdiği ilk alan da cinsel taciz vakalarına müdahale etmek ve kurum içinde böylesi durumların oluşmasının önüne geçmek için gerekli mekanizma ve yöntemlerin oluşturulmasına ön ayak olmaktır.

Cinsel Tacizi Önleme Politikası; Üyeler, çalışanlar, Yönetim Kurulu üyeleri, Denetim Kurulu üyeleri, Etik Kurulu Üyeleri, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Taciz Önleme Kurulu üyeleri, Akademik Danışma Kurulu üyeleri, gönüllüler, danışmanlar, hizmet/ürün alınan firma/kişiler ve işbirliği yapılan örgütleri kapsamaktadır. Bu anlamda, belge sadece dernek içi ile ilgili değil derneğin faaliyet yürüttüğü bütün alanları kapsar.

Bu politikanın hedefleri, hangi eylemlerin/davranışların toplumsal cinsiyet temelli şiddet kapsamına girdiğini gösterecek çerçeve ve yönlendirmelerin tanımlanması, gerekli denetim süreçlerindeki sorumlulukların tespiti ile inceleme ve karar süreçlerinin ilkelerinin belirlenmesini içermektedir. Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, cinsel taciz ve saldırı konusunda mağdurlara destek vermeyi, konuyla ilgili tüm iddia ve şikâyetleri etkin bir şekilde ele almayı taahhüt eder.

Bu belge, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi Önleme Kurulu tarafından Yönetim Kurulu onayıyla her yıl güncellenir.

2. TANIMLAR

Cinsel taciz, kişiyle vücut teması bulunmadan ve rızaya dayalı olmayan cinsel içerikli söz, tavır ve/ya davranış biçimlerini içerir. Gerçekleştiği ortama veya bağlamına göre ısrarla tekrarlanan eylemler cinsel taciz olarak değerlendirilebildiği gibi tek bir eylem de cinsel taciz olarak değerlendirilebilir. “Süreklilik” önkoşul değildir.

Aşağıdaki kategorilerle sınırlı olmamakla ve derecelendirme amacı gütmemekle birlikte cinsel taciz türleri temel olarak üç grupta sınıflandırılabilir:

- 1. Basit taciz:** Tehdit, şantaj ya da hakaret unsuru taşımayan; fakat kişiyi rahatsız eden, istenilmeyen ortamları yaratan hareketlerdir. Laf atmak, cinsel içerikli şakalar yapmak ve iltifatlarda bulunmak, flört etmek için aşırı ısrarcı davranmak, kişiyi pornografik materyallerle rahatsız etmek, rahatsız olduğunu ifade ettiği halde kişiye cinsel yaşamı ile ilgili sorular sormak veya cinsel yaşamı ile ilgili dedikodular üretmek basit taciz türlerinden bazılarıdır.
- 2. Sürekli Taciz:** Basit tacizin, uyarılara rağmen devam ettirilmesi, sürekli hale getirilmesidir.
- 3. Ağır Taciz:** Tehdit, şantaj, hakaret ve benzeri fiillerle kişinin davranışlarını kontrol etme amaçlı hareketlerdir. İş ortamında yoğunluklu olarak kişinin mesleki ya da akademik hiyerarşideki konumundan fayda sağlamak amacıyla pozisyonunu suiistimal etmesiyle ortaya çıkmakla birlikte, eşit statüdeki kişiler arasında da ağır taciz durumları gerçekleşebilir.

Bunlarla birlikte, spesifik olarak bu taciz türlerinin gerçekleşme biçimlerine şu üç yaygın örnek verilebilir:

- **Misilleme**, cinsel veya duygusal bir girişim veya teklifin reddedilmesi ve/ya kişinin bunu taciz olarak adlandırarak şikayet etmesi durumunda, açık veya örtük biçimde iş ya da eğitim yaşamının intikam amacıyla zorlaştırılması olarak tanımlanabilir.
- **Israrlı takip**, kişinin rızası dışında evinin, işyerinin önünde bekleme, dışarda uzaktan ya da yakından izleme, kişisel bilgilerini ve gündelik hayatını öğrenmek amacıyla soruşturma yapmak ve bu bilgileri taciz amaçlı kullanmaktır.
- **Ödüllendirme vaadi**, kişinin cinsel ve/ya duygusal içerikli bir davranış ya da teklifi kabul etmesini sağlamak amacıyla kişiye ödül, terfi ve benzeri kazançlarla ödüllendirme vaadinde bulunulmasıdır.

Cinsel saldırı, 'rızaya dayalı olmayan cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığının ihlal edilmesi' dir. Cinsel saldırı, fiziksel ve/ya psikolojik güç kullanımı, tehdit, korku, baskı altına alma, gözdağı verme, hile ve kandırma gibi zorlamalarla gerçekleşir ve cinsel içerik taşıyan fiziksel davranışlara maruz kalma yoluyla kişinin vücut dokunulmazlığı ihlal edilmiş olur.

Çocuğa yönelik cinsel istismar, 18 yaşından küçüklere karşı gerçekleştirilen cinsel saldırı ve cinsel taciz eylemleri olarak değerlendirilmektedir.

Rıza kavramı, hak ihlali, psikolojik/ cinsel taciz ve cinsel saldırı tanımlamalarında temel referanslardan biridir. Ünvan ve/ya otorite kullanarak fiziksel ve/ya psikolojik güç kullanımı, tehdit, korku, baskı altına alma ve gözdağı vererek, hile ve kandırma ile alınan sesli ya da sessiz onay rıza olarak kabul edilemez. Sessiz kalmak rıza göstermek değildir. Rızanın sürekliliği esastır ve her zaman geri alınabilir.

Ayrımcılık, bir kişi ya da bir gruba toplumsal cinsiyet kimliği ya da cinsel yönelim nedeniyle aynı ya da benzer konumda olduğu diğer kişi/gruplara göre keyfi olarak haksız ve eşit davranmamak, onları mağdur etmektir.

3. SORUMLULUKLAR

3.1. Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulu Politika'nın uygulanmasından, kural ve düzenlemelere uyulmaması durumunda bildirim, inceleme ve yaptırım mekanizmaları ile birlikte tüm aşamaların işletilmesinin üst gözetiminden sorumludur. Tüm çalışan ve gönüllülerin Politika'nın konu edildiği durumlarda şikayet başvurusunda bulunabilmek için Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi Önleme Kurulu'na erişim yollarını sağlamak dernek Yönetim Kurulu'nun yükümlülüklerindendir.

3.2. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme Ve Cinsel Tacizi Önleme Kurulu

Her yıl Yönetim Kurulu'nun dernek ekibinden topladığı üye önerileri içerisinde seçilen 3 kişi Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi Önleme Kurulu'nu oluşturur. Kurul, toplumsal cinsiyet eşitliğini desteklemek için çalışmalar yürütmekle birlikte cinsel taciz durumlarında gerekli müdahaleyi yapan ve soruşturma sürecini yürütecek olan yapıdır. Kurula bir cinsel taciz şikayeti ile başvuru yapıldığında, kurul sürecin araştırılması için bir soruşturma komisyonu oluşturur. Kurulun ve vaka özelinde soruşturma komisyonunun en temel görev ve sorumluluğu cinsel taciz iddiasını mağduru tekrar mağdur etmeden ele almak ve bunu mümkün kılan yöntem ve mekanizmaların oluşturulabilmesini sağlamaktır. Soruşturma komisyonunun, hakkında cinsel taciz şikayeti bulunan kişiyle iş ilişkisi dışında kişisel bir ilişkisi bulunmayan kişilerden seçilmesi kurulun sorumluluğundadır. Ayrıca kurul, gerektiği durumlarda Etik kurul üyelerini de sürece dahil edebilir.

4. BAŞVURU VE SORUŞTURMA SÜRECİ

Başvuru sahibi mail, yüz yüze görüşme veya telefon yoluyla Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekleme ve Cinsel Tacizi Önleme Kurulu'na direk başvuruda bulunur. Kurul, Soruşturma Komisyonu'nu oluşturarak 10 gün içerisinde başvuruyu inceleyip başvuru sahibine bilgi verir. Sürecin başlamasını takiben 6 ay içinde soruşturmanın tamamlanmasını sağlar ve soruşturma raporunu Yönetim Kurulu'na sunar. Yönetim Kurulu konuya ilişkin kararını başvuru sahibine iletir, gereken aksiyonları alır ve gerekiyorsa yaptırım uygular. Bunun yanında kurul, eğer gerekli görürse Yönetim Kurulu'nun karar ve yaptırımlarından bağımsız olarak olayın adli/ hukuki bir zemine taşınması konusunda başvurana destek sağlama hakkına sahiptir.

Başvuru ve soruşturma sürecinde uyulması gereken iki temel ilk şu şekildedir:

- **Gizlilik İlkesi:** Dernek ve kurul, cinsel taciz ve saldırı iddialarının ele alındığı tüm aşamalarda, başvuru sahibinin ve şikâyet edilen kişinin özel hayatlarının gizliliği ilkesine uygun davranır.
- **Özen Gösterme İlkesi:** Dernek, cinsel taciz iddiasının bulunduğu durumlarda, tacize uğrayan kişinin süreç içerisinde yeni mağduriyetler yaşamaması ve insanlık onurunu zedeleyebilecek her türlü davranış ve duruma karşı önlem almak için gereken tüm dikkat ve özeni gösterir. Başvuru ve soruşturma sürecinin en temel ilkelerinden biri mağdurun tekrar mağdur edilmesinin önüne geçmektir.

5. KARAR VE YAPTIRIMLAR

Karar alma sürecinde derneğin Çalışma Etiği ve İstihdam Politikası yol gösterici ve bağlayıcıdır. Bu çerçevede bu Politika'da tanımlanmış bir suçlamanın sabit görülmesi durumunda dernek üyeliği ve iş akdi yönetim kurulu kararıyla feshedilir. Dernek, irtibatta olduğu kişi ve kurumları kararına ilişkin olarak bilgilendirme hakkına sahiptir.